LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ IR UŽDARŲJŲ AKCINIŲ BENDROVIŲ OBLIGACIJŲ SAVININKŲ INTERESŲ GYNIMO ĮSTATYMO NR. XII-2443 1, 2, 3, 4, 5, 9, 12 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 13^1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS JURIDINIŲ ASMENŲ NEMOKUMO ĮSTATYMO NR. XIII-2221 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS JURIDINIŲ ASMENŲ NEMOKUMO ĮSTATYMO NR. XIII-2221 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XV-986 59 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių obligacijų savininkų interesų gynimo įstatymo Nr. XII-2443 1, 2, 3, 4, 5, 9, 12 ir 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13^1 straipsniu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – AĮ projektas), Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – JANĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 pakeitimo įstatymo Nr. XV-986 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – JANĮ pakeitimo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant skatinti kapitalo rinkos plėtrą, gerinti verslo sąlygas ir stiprinti investuotojų apsaugą.

Įstatymų projektais siūloma išplėsti subjektų, galinčių teikti akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių obligacijų savininkų (toliau – obligacijų savininkai) patikėtinio (toliau – patikėtinis) paslaugas, ratą ir taip didinti šių paslaugų prieinamumą, sudaryti emitentams geresnes pasirinkimo galimybes ir kartu užtikrinti veiksmingą obligacijų savininkų teisių apsaugą.

Įstatymų projektais siekiama tobulinti patikėtinio vaidmens, funkcijų ir atlygio teisinį reglamentavimą bendrovės nemokumo procese, kad būtų užtikrintas aiškus ir veiksmingas obligacijų savininkų interesų atstovavimas ir tinkamas patikėtinio atlygio bei būtinųjų išlaidų atlyginimas. Šie pakeitimai parengti įvertinus patikėtinių išsakytą poreikį aiškiau reglamentuoti patikėtinio vaidmenį, jo funkcijas ir atlygio tvarką bendrovės nemokumo procese. Šiam tikslui pasiekti siūloma:

1) aiškiai apibrėžti patikėtinio vaidmenį bendrovės nemokumo procesuose;

2) nustatyti patikėtinio įgaliojimus ir pareigas bendrovės nemokumo procese, užtikrinant veiksmingą obligacijų savininkų interesų atstovavimą ir jų reikalavimų gynimą;

3) nustatyti aiškesnę patikėtinio atlygio ir būtinųjų išlaidų atlyginimo tvarką tais atvejais, kai bendrovė laiku neįvykdo savo įsipareigojimų arba tampa nemoki.

Be to, JANĮ pakeitimo projektu siūloma ištaisyti techninę klaidą, kad nemokumo administratoriams taikomos poveikio priemonės būtų nuosekliai diferencijuojamos pagal pažeidimų reikšmingumą.

Įstatymų projektai atitinka Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 102 punktą dėl kapitalo rinkos, kaip ilgalaikio šalies ekonomikos augimo ir gyventojų gerovės finansavimo šaltinio, plėtojimo Lietuvoje, taip pat siekio didinti kapitalo rinkos prieinamumą gyventojams ir įmonėms, skatinti naujų finansavimo priemonių plėtrą ir didinti rinkos likvidumą, be to, šios programos 73, 104, 105 ir 107 punktus dėl įmonių restruktūrizavimo ir bankroto procedūrų tobulinimo, mažmeninių investuotojų apsaugos stiprinimo, įmonių galimybių pritraukti kapitalą per viešąsias akcijų ir obligacijų emisijas didinimo ir įmonių obligacijų rinkos plėtros bei ją

įgyvendinančią 2.24 priemonę dėl kreditorių reikalavimų tenkinimo masto didinimo tobulinant nemokumo srities reguliavimą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų rengėjos – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

Įstatymo projekto 3 ir 4 straipsnius, 5 straipsnio 1 dalį, 6, 8 ir 10 straipsnius bei AĮ projektą parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Įmonių politikos grupės (vadovas Vaidotas Rudokas, el. p. vaidotas.rudokas@eimin.lt, tel. +370 640 92 443; vyresnysis patarėjas Jaunius Petrauskas, el. p. jaunius.petrauskas@eimin.lt, tel. +370 658 89 106) patarėja Austėja Radžvilaitė, el. p. austeja.radzvilaite@eimin.lt, tel. +370 659 30 933.

Įstatymo projekto 1 ir 2 straipsnius, 5 straipsnio 2 ir 3 dalis, 7 ir 9 straipsnius, JANĮ projektą ir JANĮ pakeitimo projektą parengė Finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamento (direktorė Ingrida Muckutė, tel. +370 635 47 438, el. p. Ingrida.Muckute@finmin.lt; vyresnioji patarėja Paulė Svorobovičienė, tel. +370 647 16 893, el. p. Paule.Svoroboviciene@finmin.lt) Audito, turto vertinimo ir nemokumo valdymo skyriaus vedėja Siuzana Ščerbina-Dalibagienė, tel. +370 658 78 042, el. p. Siuzana.Scerbina-Dalibagiene@finmin.lt, ir patarėja Rasa Stanislovaitienė, tel. +370 651 62 972, el. p. Rasa.Stanislovaitiene@finmin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

3.1. Obligacijų savininkų patikėtinio statusas ir kvalifikaciniai reikalavimai

Akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių obligacijų savininkų interesų gynimo įstatymas (toliau – Įstatymas) nustato obligacijų savininkų patikėtinio statusą, skyrimo tvarką, kvalifikacinius reikalavimus, nepriklausomumo reikalavimus, veiklos pagrindus, sutarties su emitentu sudarymo ir pasibaigimo pagrindus bei pagrindines pareigas. Pagal galiojantį reguliavimą patikėtiniu gali būti fizinis ar juridinis asmuo, atitinkantis įstatyme nustatytus reikalavimus, taip pat kitoje ES valstybėje narėje įsteigti subjektai, turintys teisę teikti analogiškas paslaugas. Fiziniam asmeniui arba juridiniam asmeniui atstovaujančiam fiziniam asmeniui keliami nepriekaištingos reputacijos, išsilavinimo ir profesinės patirties reikalavimai. Šiuo metu profesinės patirties reikalavimas siejamas tik su auditoriaus, finansų maklerio arba nemokumo administratoriaus veikla.

3.2. Patikėtinio teisės ir pareigos bendrovės nemokumo procese

Įstatymas nustato pagrindines patikėtinio teises ir pareigas, tačiau nereglamentuoja jo vaidmens bendrovės nemokumo procese. Įstatyme nėra aiškiai nustatyta, kokius veiksmus patikėtinis turi atlikti bendrovei tapus nemokiai, kokia apimtimi jis atstovauja obligacijų savininkams nemokumo procese ir kaip praktiškai įgyvendinamas obligacijų savininkų interesų atstovavimas. Praktikoje tiek obligacijų savininkams, tiek nemokumo administratoriui gali kilti neaiškumų dėl patikėtinio vaidmens ir jo atliekamų funkcijų.

Be to, Įstatyme nustatyti obligacijų savininkų susirinkimo šaukimo terminai (15 darbo dienų ir 10 darbo dienų pakartotiniam susirinkimui) nėra suderinti su Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatyme (toliau – JANĮ) nustatytais kreditorių susirinkimų terminais (14 ir 7 dienos). Dėl to gali susidaryti situacijos, kai patikėtinis nespėja laiku gauti obligacijų savininkų sprendimų ir tinkamai įgyvendinti jų, kaip kreditorių, teisių bendrovės nemokumo procese.

3.3. Išlaidų dengimas, kai vykdomas bendrovės nemokumo procesas

Galiojantis teisinis reguliavimas nepakankamai aiškiai reglamentuoja patikėtinio būtinųjų išlaidų atlyginimą tais atvejais, kai bendrovė tampa nemoki. Įstatyme nėra aiškiai nustatyta, kaip turi būti kompensuojamos jo būtinosios išlaidos, patirtos atstovaujant obligacijų savininkų interesams bendrovės nemokumo procese. Dėl to kyla teisinio neapibrėžtumo rizika, kuri gali

apsunkinti veiksmingą patikėtinio funkcijų vykdymą ir mažinti obligacijų savininkų interesų atstovavimo efektyvumą.

3.4. Kiti pakeitimai

Įstatyme vartojami tikslintini terminai „bankroto administratorius“, „atestuotas auditorius“, „Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas“, įstatymų pavadinimų trumpiniai ir reglamento nuoroda į Europos Sąjungos oficialius leidinį, kuriame yra paskelbtas.

Šiuo metu JANĮ 1 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad šis įstatymas taikomas tiek, kiek jis neprieštarauja Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymui, Lietuvos Respublikos atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymui, Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymui, Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymui, Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymui, Lietuvos Respublikos kredito administratorių ir kredito pirkėjų įstatymui bei Lietuvos Respublikos pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų įstatymui.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Obligacijų savininkų patikėtinių rato išplėtimas ir patikėtiniams taikomi kvalifikacijos, nepriekaištingos reputacijos ir nepriklausomumo reikalavimai (rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija)

Įstatymų projektais siūloma išplėsti subjektų, galinčių teikti obligacijų savininkų patikėtinio paslaugas, ratą – nustatyti, kad obligacijų savininkų patikėtiniu galėtų būti ir advokatas, jeigu jis atitinka Įstatyme nustatytus kvalifikacijos, profesinės patirties, nepriekaištingos reputacijos ir nepriklausomumo reikalavimus.

Kartu tikslinami kvalifikaciniai reikalavimai visiems obligacijų savininkų patikėtiniams. Siūloma aiškiau apibrėžti profesinės patirties turinį – nustatyti, kad patirtis turi būti įgyta įmonių valdymo, įmonių teisės, finansų, kapitalo rinkų, nemokumo srityse. Šios profesinės patirties sritys parinktos atsižvelgiant į obligacijų savininkų patikėtiniui priskirtas funkcijas, kurios apima emitento teisinės ir finansinės padėties vertinimą, emisijos dokumentų ir su emisija susijusių rizikų analizę, emitento veiklos stebėseną ir obligacijų savininkų teisių bei teisėtų interesų gynimą. Taip siekiama užtikrinti, kad obligacijų savininkų patikėtinio funkcijas atliktų ne tik formalius reikalavimus atitinkantys, bet ir atitinkamos profesinės kompetencijos turintys asmenys.

Vykdydama obligacijų savininkų patikėtinio atranką, bendrovė turi įsitikinti kandidato atitiktimi įstatyme nustatytiems reikalavimams, įskaitant profesinės patirties reikalavimą, remdamasi kandidato pateikta informacija ir ją pagrindžiančiais dokumentais.

Pažymėtina, kad ir šiuo metu obligacijų savininkų patikėtinio funkcijas gali vykdyti auditoriai, finansų makleriai ir nemokumo administratoriai, tačiau pagal siūlomą reguliavimą jų atitiktis profesinės patirties reikalavimui taip pat turės būti vertinama pagal faktiškai įgytą patirtį Įstatymo projekte nurodytose srityse. Atsižvelgiant į tai, kad asmenų, galinčių būti obligacijų savininkų patikėtiniais, ratą papildys ir advokatai, siūlomu reguliavimu bus užtikrinta, kad obligacijų savininkų patikėtiniais galėtų būti tik reikiamą profesinę patirtį turintys advokatai.

Asmeniui, siekiančiam būti obligacijų savininkų patikėtiniu, taikomi Įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje nustatyti nepriekaištingos reputacijos reikalavimai, nepriklausomai nuo to, ar jo profesinei veiklai taikomi atskiri nepriekaištingos reputacijos reikalavimai. Todėl, pavyzdžiui, advokatas, auditorius ar nemokumo administratorius, siekiantis būti obligacijų savininkų patikėtiniu, turi atitikti tiek jo profesinei veiklai taikomus, tiek šiame Įstatyme nustatytus nepriekaištingos reputacijos reikalavimus.

Be to, tikslinamos Įstatymo 4 straipsnio 4 dalies nuostatos, kad obligacijų savininkų patikėtiniu gali tapti asmuo kurio teistumas yra išnykęs ar panaikintas dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo arba kitos tyčinės nusikalstamos veikos ir nustatomas 3 metų ribojimas tapti patikėtiniu, jei asmuo buvo atleistas iš darbo, pareigų už profesinės ar tarnybinės veiklos pažeidimus ir (ar) netekęs teisės verstis atitinkama veikla už įstatymuose keliamo nepriekaištingos reputacijos reikalavimo neatitikimą ar etikos normų pažeidimą. Taip siekiama užtikrinti, kad

apribojimai būtų proporcingi ir terminuoti t. y. nebūtų situacijos, kai apribojimai galioja neribotą laiką atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo praktiką, kurioje nustatyta, kad turi būti paisoma konstitucinio proporcingumo principo, kaip vieno iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų, pagal kurį negali būti nustatyti didesni ribojimai, negu būtina tam tikras pareigas asmenų patikimumui užtikrinti, *inter alia* negali būti paneigta šios teisės esmė.

Įstatymų projektais taip pat siūloma papildyti interesų konflikto prevencijos nuostatas – nustatyti, kad obligacijų savininkų patikėtiniu negali būti advokatas, jeigu emitentas yra arba per pastaruosius vienus metus buvo advokato ar advokatų profesinės bendrijos, kurios vardu advokatas teikia ar teikė teisines paslaugas, klientas. Taip siekiama užtikrinti patikėtinio nepriklausomumą ir išvengti situacijų, kai ankstesni profesiniai santykiai galėtų kelti pagrįstų abejonių dėl objektyvaus obligacijų savininkų interesų gynimo.

Taip pat tikslinamos nuostatos dėl sutarties dėl obligacijų savininkų interesų gynimo pasibaigimo pagrindų bei pareigos informuoti emitentą apie aplinkybes, dėl kurių patikėtinis nebegali atlikti savo funkcijų.

Tais atvejais, kai obligacijų savininkų patikėtinis yra juridinis asmuo, šio juridinio asmens vardu patikėtinio funkcijas vykdantis fizinis asmuo turi atitikti šio įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus. Jeigu toks fizinis asmuo šių reikalavimų nebeatitinka, juridinis asmuo turi paskirti kitą šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkantį fizinį asmenį.

Įstatymų projektais siūlomi pakeitimai grindžiami tuo, kad advokatai yra reguliuojamos profesijos atstovai, kurių veiklai taikomi aukšti profesinės kvalifikacijos, nepriklausomumo, profesinės etikos ir civilinės atsakomybės draudimo reikalavimai. Advokatų veiklą prižiūri ir kontroliuoja Lietuvos advokatūra, o profesinės etikos pažeidimai nagrinėjami Advokatų garbės teisme. Šios aplinkybės sudaro prielaidas vertinti, kad advokatas – subjektas, galintis užtikrinti tinkamą obligacijų savininkų interesų gynimą.

Pažymėtina ir tai, kad obligacijų savininkų patikėtinio funkcijos apima ne tik organizacinius ar administracinius veiksmus, bet ir sudėtingų teisinių bei finansinių situacijų vertinimą, emitento įsipareigojimų vykdymo priežiūrą, obligacijų emisijos dokumentų analizę, rizikų vertinimą, investuotojų informavimą, taip pat jų interesų gynimą emitento įsipareigojimų nevykdymo ar nemokumo atvejais. Todėl šias funkcijas gali tinkamai atlikti ir advokatai, turintys atitinkamą profesinę patirtį.

Siūlomas reguliavimas atitinka ir kitų ES valstybių narių praktiką. Daugelyje valstybių, pavyzdžiui Vokietijoje, nėra nustatytas baigtinis subjektų, galinčių atlikti obligacijų savininkų kolektyvinio atstovo funkcijas, sąrašas, o praktikoje šias funkcijas dažnai atlieka advokatai.

Tikimasi, kad priėmus Įstatymų projektus:

- padidės konkurencija obligacijų savininkų patikėtinių paslaugų rinkoje;
- emitentai galės rinktis iš platesnio kvalifikuotų paslaugų teikėjų rato;
- bus aiškiau apibrėžti profesinės patirties reikalavimai visiems patikėtiniams;
- išlaikant aukštus kvalifikacijos, nepriklausomumo ir interesų konflikto prevencijos standartus bus užtikrinta tinkama obligacijų savininkų interesų apsauga.

Kartu siūloma numatyti, kad obligacijų savininkų patikėtiniams, paskirtiems iki Įstatymo įsigaliojimo dienos, nauju pakeitimu nustatytas kvalifikacinis reikalavimas netaikomas.

AĮ projektu siūloma nustatyti, kad advokatai gali už atlyginimą teikti ir obligacijų savininkų patikėtinių paslaugas.

4.2. Patikėtinio teisės ir pareigos bendrovės nemokumo procese (rengėja – Finansų ministerija)

Įstatymo projektu siūloma aiškiai nustatyti, kad viena iš patikėtinio pareigų yra atstovauti obligacijų savininkams ir ginti jų teises bei interesus bendrovės nemokumo procese (keičiamo Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 11 punktas). Pakeitimu siekiama užtikrinti aiškų ir nuoseklų obligacijų savininkų interesų atstovavimo modelį viso nemokumo proceso metu, nustatant patikėtinio funkcijas, kurios užtikrina obligacijų savininkų interesų apsaugą ir nedubliuoja nemokumo administratoriaus funkcijų.

Šiuo tikslu siūloma Įstatymą papildyti 13^1 straipsniu, kuriame būtų nustatyta, kad inicijavus bendrovės nemokumo procesą patikėtinis nemokumo administratoriui pateikia obligacijų savininkų sąrašą ir kreditorių reikalavimų pagrindimo duomenis, įgyvendina kreditoriaus procesines teises obligacijų savininkų vardu ir jų naudai, obligacijų savininkus informuoja apie nemokumo proceso eigą bei atlieka kitas sutartyje dėl obligacijų savininkų interesų gynimo ir obligacijų savininkų susirinkimo sprendimu nustatytas funkcijas. Toks teisinis reguliavimas nekeičia obligacijų savininkų, kaip kreditorių, statuso, tačiau užtikrina, kad jų teisės nemokumo procese būtų įgyvendinamos per patikėtinį.

Jeigu inicijavus bendrovės nemokumo procesą patikėtinio įsipareigojimai obligacijų savininkams pasibaigtų ir jis nebeatstovautų jų interesams, šiuos veiksmus – pareikšti kreditorių reikalavimus, dalyvauti kreditorių susirinkimuose, balsuoti juose, gauti ir vertinti informaciją apie nemokumo proceso eigą, taip pat koordinuoti bendrą poziciją dėl sprendimų, susijusių su nemokumo procesu, – turėtų atlikti patys obligacijų savininkai. Tai reikštų didesnę administracinę naštą obligacijų savininkams, ypač tais atvejais, kai vieną obligacijų emisiją yra įsigiję daug smulkiųjų investuotojų, kuriems savarankiškai įgyvendinti kreditorių teises būtų sudėtinga.

Siūlomas teisinis reguliavimas taip pat sudaro prielaidas efektyviau administruoti nemokumo procesą. Nemokumo administratoriui nereikės atskirai komunikuoti su kiekvienu obligacijų savininku – su jais susijusią informaciją, procesinius klausimus ir kitus veiksmus būtų galima koordinuoti per vieną jų atstovą – patikėtinį. Patikėtinis taip pat pateiktų nemokumo administratoriui obligacijų savininkų sąrašą ir kreditorių reikalavimų pagrindimo duomenis, o nemokumo administratorius ir toliau vykdys kitas JANĮ nustatytas nemokumo proceso administravimo funkcijas. Taip išvengiama funkcijų dubliavimo ir užtikrinamas efektyvesnis nemokumo proceso organizavimas.

Pažymėtina, kad vykstant restruktūrizavimo procesui pagal JANĮ bendrovės sutarčių vykdymui taikomos specialios taisyklės, užtikrinančios sutarčių tęstinumą ir ribojančios galimybę jas nutraukti vien dėl restruktūrizavimo proceso pradžios. Pradėjus bendrovės bankroto procesą taikoma bendra JANĮ įtvirtinta taisyklė, pagal kurią nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos laikoma, kad visų juridinio asmens prievolių įvykdymo terminai yra suėję. Siekiant užtikrinti patikėtinio funkcijų, kurias jis pagal siūlomas Įstatymo projekto nuostatas turi tęsti ir vykstant bankroto procesui, vykdymą, siūloma nustatyti, kad bendrovės bankroto proceso pradžia – įsiteisėjus teismo nutarčiai iškelti bendrovei bankroto bylą arba įsigaliojus kreditorių susirinkimo sprendimui bankroto procesą vykdyti ne teismo tvarka – nėra pagrindas nutraukti obligacijų savininkų interesų gynimo sutartį ir ši sutartis toliau vykdoma (keičiamo Įstatymo 13^1 straipsnio 1 dalis). Kadangi vykstant bankroto procesui patikėtinis ir toliau vykdytų jam Įstatyme ir sutartyje dėl obligacijų savininkų interesų gynimo nustatytas funkcijas, už jų vykdymą turi būti mokamas nustatytas atlygis. Todėl vykstant bankroto procesui už patikėtinio vykdomas funkcijas mokamas sutartyje nustatytas atlygis būtų laikomas bankroto proceso administravimo išlaidomis ir apmokamas bankroto proceso metu.

Siekiant užtikrinti operatyvų sprendimų priėmimą ir obligacijų savininkų susirinkimų organizavimą, taip pat sudaryti galimybę patikėtiniui laiku gauti obligacijų savininkų sprendimus ir juos įgyvendinti vykstant bendrovės nemokumo procesui, siūloma sutrumpinti obligacijų savininkų susirinkimų šaukimo terminus, atsižvelgiant į JANĮ 47 straipsnio 1 dalyje ir 50 straipsnio 1 dalyje nustatytus atitinkamai 14 ir 7 dienų terminus, per kuriuos turi būti pranešta apie šaukiamą kreditorių susirinkimą ir pakartotinį kreditorių susirinkimą. Bendrovės nemokumo proceso metu nustatomas informavimo apie obligacijų savininkų susirinkimą terminas – ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos, o informavimo apie pakartotinį obligacijų savininkų susirinkimą – ne trumpesnis kaip 3 darbo dienos, vietoj bendruoju atveju nustatytų atitinkamai 15 ir 10 darbo dienų.

4.3. Išlaidų dengimas, kai vykdomas bendrovės nemokumo procesas (rengėja – Finansų ministerija)

Įstatymo projektu siūloma reglamentuoti obligacijų savininkų patikėtinio būtinųjų išlaidų atlyginimą, kai vykdomas bendrovės nemokumo procesas (keičiamo Įstatymo 12 straipsnio pakeitimai).

Įstatymo projekte siūloma aiškiai įtvirtinti, kad Įstatymo 12 straipsnio nuostatos taikomos ir tais atvejais, kai vykdomas bendrovės nemokumo procesas. Bendrovės nemokumo proceso metu atsiskaitymas su obligacijų savininkais būtų vykdomas taikant tokį patį principą, kaip ir bendrovei laiku neišpirkus obligacijų ir (ar) nesumokėjus palūkanų. Nemokumo administratoriui vykdant atsiskaitymus su kreditoriais ir pervedant kreditorių reikalavimams tenkinti skirtas lėšas, obligacijų savininkams tenkanti lėšų dalis būtų pervedama obligacijų savininkų patikėtiniui, kuris, prieš pervesdamas šias lėšas obligacijų savininkams, iš jų išskaičiuotų patirtas būtinąsias išlaidas. Likusi suma būtų pervedama obligacijų savininkams proporcingai jų turimų neišpirktų obligacijų nominaliajai vertei. Jeigu iš obligacijų savininkams paskirstytinų lėšų patikėtinio būtinosios išlaidos nebūtų padengtos, likusi jų dalis būtų laikoma patikėtinio kaip kreditoriaus reikalavimu, kuris būtų tenkinamas pagal JANĮ nustatytą kreditorių reikalavimų tenkinimo eilę.

Taip pat siūloma patikslinti atsiskaitymo tvarką, kai obligacijos užtikrintos įkeitimu ar hipoteka, nustatant, kad obligacijų savininkų patikėtinis, perduodamas iš įkeisto ar hipoteka užtikrinto turto gautas lėšas obligacijų savininkams, pirmiausia išskaičiuoja Įstatymo 12 straipsnyje nustatytas išlaidas (keičiamo Įstatymo 5 straipsnio 4 dalis). Tokiu būdu užtikrinamas Įstatymo nuostatų nuoseklumas, įtvirtinant, kad ir atsiskaitant iš įkeisto ar hipoteka užtikrinto turto taikoma Įstatymo 12 straipsnyje nustatyta būtinųjų išlaidų atlyginimo tvarka.

4.4. Kiti Įstatymo projekto patikslinimai (rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija)

Įstatymo projektu tikslinama Įstatymo 3 straipsnio 2 dalis – panaikinama 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1129 dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi viešai arba įtraukiami į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, ir kuriuo panaikinama Direktyva 2003/71/EB, paskelbimo šaltinio nuoroda ir nuoroda į nebegaliojančią 1 straipsnio 3 dalį.

Atsižvelgiant į 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusio naujos redakcijos Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatas, kuriuo be kita ko, buvo patikslintos su atitinkamais subjektais susijusios sąvokos pagal jų atliekamas funkcijas, Įstatymo projektu siūloma tikslinti šiame įstatyme vartojamus terminus – vietoj „Juridinių asmenų registro tvarkytojas“ vartoti „Juridinių asmenų registro duomenų tvarkytojas“.

4.5. Kiti Įstatymo projekto, JANĮ projekto ir JANĮ pakeitimo projekto patikslinimai (rengėja – Finansų ministerija)

Kartu siūloma patikslinti Įstatymo projekte vartojamus terminus („nemokumo administratorius“, „auditorius“), atnaujinti nuorodas į galiojančius teisės aktus ir pašalinti redakcinio pobūdžio netikslumus. Išskyrus šio aiškinamojo rašto 4.1 papunktyje nurodytą nuostatą dėl naujo kvalifikacinio reikalavimo netaikymo iki Įstatymo įsigaliojimo paskirtiems obligacijų savininkų patikėtiniams (Įstatymo projekto 10 straipsnis), Įstatymo projekte nenumatoma atskirų nuostatų dėl jo įsigaliojimo ir taikymo obligacijų emisijoms, nes nauju teisiniu reguliavimu nustatyti reikalavimai būtų taikomi obligacijų emisijoms, dėl kurių sprendimas jas išleisti priimamas po Įstatymo įsigaliojimo dienos. Emisijoms, dėl kurių sprendimas jas išleisti priimtas iki Įstatymo įsigaliojimo dienos, būtų taikomos iki tol galiojusios teisės aktų nuostatos. Toks teisinio reguliavimo taikymas atitinka bendruosius teisės aktų galiojimo principus, todėl atskiros nuostatos dėl Įstatymo taikymo obligacijų emisijoms nenustatomos.

JANĮ projektu siūloma patikslinti Juridinių asmenų nemokumo įstatymo taikymo santykį su kitais finansų rinką reglamentuojančiais teisės aktais ir papildyti šio įstatymo 1 straipsnio 6 dalį nuoroda į Įstatymą. Šiuo pakeitimu siekiama aiškiai nustatyti, kad JANĮ taikomas tiek, kiek jis neprieštarauja Įstatymui, taip užtikrinant šių teisės aktų tarpusavio suderinamumą ir nuoseklų obligacijų savininkų interesų gynimo bei nemokumo procesų teisinį reguliavimą.

Siekiant ištaisyti techninę klaidą ir užtikrinti nuoseklų poveikio priemonių taikymo reglamentavimą pagal pažeidimų reikšmingumą, JANĮ pakeitimo projektu tikslinama JANĮ 136^{1} straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostata. Šiuo metu tiek už vidutinio reikšmingumo, tiek už

reikšmingą pažeidimą skiriant poveikio priemonę nustatyta ta pati poveikio priemonės trukmės arba piniginės baudos dydžio riba – minimalios ir maksimalios reikšmės vidurkis. Siekiant aiškiau diferencijuoti atsakomybę pagal pažeidimo reikšmingumą, siūloma nustatyti, kad už reikšmingą pažeidimą poveikio priemonė galėtų būti skiriama nuo minimalios iki maksimalios poveikio priemonės trukmės ar piniginės baudos dydžio. Už vidutinio reikšmingumo pažeidimą, kaip ir pagal šiuo metu nustatytą teisinį reguliavimą, poveikio priemonė galėtų būti skiriama nuo minimalios iki vidutinės poveikio priemonės trukmės ar piniginės baudos dydžio reikšmės. Toks teisinis reguliavimas sudarytų sąlygas tinkamiau individualizuoti taikomą poveikio priemonę, atsižvelgiant į konkretaus pažeidimo pobūdį, mastą ir kitas reikšmingas aplinkybes.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektais siūlomus pakeitimus neigiamų pasekmių nenumatoma. Numatomas reguliavimas leis užtikrinti veiksmingesnį obligacijų savininkų atstovavimą vykdant bendrovės nemokumo procesą.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti Įstatymų projektais siūlomi pakeitimai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Siūlomi pakeitimai sudarys prielaidas kapitalo rinkos plėtrai, didesnei konkurencijai patikėtinių paslaugų rinkoje. Platesnis kvalifikuotų paslaugų teikėjų pasirinkimas gali padidinti tokių paslaugų prieinamumą emitentams, palengvinti patikėtinio pasirinkimą ir sudaryti prielaidas efektyvesniam rinkos veikimui. Priimtų įstatymų įgyvendinimas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms, nes užtikrins didesnį teisinį aiškumą dėl patikėtinio funkcijų bendrovės nemokumo procese, aiškesnį obligacijų savininkų interesų atstovavimą ir patikėtinio atlygio bei būtinųjų išlaidų atlyginimo tvarką. Tai prisidės prie didesnio teisinio tikrumo obligacijų rinkos dalyviams, sustiprins mažmeninių investuotojų apsaugą vykdant bendrovės nemokumo procesą ir didins investuotojų pasitikėjimą kapitalo rinka, sudarydama palankesnes prielaidas obligacijų rinkos plėtrai.

8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Įstatymų projektuose siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose naujų terminų, vertintinų Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nėra.

11. Ar Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir atitinka ES dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „*Eurovoc*“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai: „obligacijų savininkų patikėtinis“, „advokatai“, „bendrovė“, „nemokumas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

_____